

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

4781/25/פ

הצעת חוק סל הקליטה (תיקון – זכאות בני משפחה של עולה), התשפ"ד–2024

- תיקון סעיף 1 .1 בחוק סל הקליטה, התשנ"ה–1994¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, לפני ההגדרה "סל קליטה" יבוא :
- "בן משפחה של עולה" – זכאי לפי סעיף 4א(א) לחוק השבות, התש"י–1950²; ."
- תיקון סעיף 2 .2 בסעיף 2 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
- "(ג) על אף האמור בסעיף 4א(א) לחוק השבות, התש"י–1950, תשלומי סל קליטה לבן משפחה של עולה ישולמו החל מתום שנה מהיום שבו הוכרה זכאותו ובלבד שהתגורר בישראל 183 ימים בשנה שקדמה לתשלום."

דברי הסבר

בשנים האחרונות, הלכה והתגברה תופעה שבה זכאי שבות מכוח סעיף 4א(א) לחוק השבות, התש"י–1950 (להלן – חוק השבות), המכונה "סעיף הנכד" מנצלים באופן ציני את סל הקליטה שהם מקבלים מהמדינה במטרה לסייע להם בהליך הקליטה. אותם זכאי עליה נהנים מסל הקליטה בסכומים של כ-20,000 שקלים חדשים לעולה יחיד מעל גיל 18 ועד כ-48,000 שקלים חדשים לזוג בגילאי טרום פנסיה, אך אינם נשארים להתגורר במדינה ישראל, אלא עוזבים תוך זמן קצר מיום העלייה לארץ. מדובר במיליונים רבים שיוצאים מקופת המדינה ללא שהגשימו את מטרתם – שהיא לסייע בקליטת העולה. כפי שנחשף בדוח של מרכז המידע והמחקר של הכנסת "העולים ממדינות ברה"מ לשעבר בעשור האחרון – נתונים, מגמות ואומדן עלויות הסיוע לקליטתם", שפורסם בחודש יוני שנת 2023, אומדן העלות התקציבית המצטברת למדינת ישראל בשנים 2012–2020 של קליטת עולים מרוסיה, אוקראינה ובלארוס שעזבו את הארץ לתקופה ממושכת עומדת על כחצי מיליארד שקלים בעבור סל קליטה, אולפן וסיוע בשכר דירה, סכום לא מבוטל כלל. על אף ששנת 2022 הייתה שנה ייחודית מבחינת היקף העולים,

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 56.
² ס"ח התש"י, עמ' 159.

מהנתונים שבדוח עולה כי היקף התופעה של עזיבת עולים אינו זניח, וכי כ-30% מהעולים שהגיעו לישראל מרוסיה, אוקראינה ובלארוס בין 24 בפברואר 2022 ל-4 בינואר 2023 – עזבו את הארץ בתוך תקופה קצרה.

עוד עולה מהנתונים כי כ-70% מתוך כלל העולים שהגיעו מרוסיה, אוקראינה ובלארוס בשנת 2022 ועזבו את ישראל בשנה זו, עזבו בתוך 100 ימים מיום העלייה. וכ-90% אחוז מהעולים שעזבו, עזבו בתוך 200 יום.

לפיכך מוצע לתקן את תנאי הזכאות לסל הקליטה, לבן משפחה של עולה שהוא זכאי מכוח סעיף 4א(א) לחוק השבות, ולקבוע כי זכאותו להטבות הקבועות בחוק סל הקליטה, התשנ"ה-1994, תינתן לאחר שהתגורר לפחות שנה בארץ, וגילה דעתו כי הוא באמת מתכוון להשתקע ולקבוע את מושבו בארץ ישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז בתמוז התשפ"ד (22.07.2024)